

AJUNTAMENT DE SANTA EUGÈNIA

REVISIÓ DE LES NORMES SUBSIDIÀRIES DE PLANEJAMENT I ADAPTACIÓ AL PTM INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA. REPERCUSSIONS AMBIENTALS XARXA NATURA 2000

Gabinet d'Anàlisi Ambiental i Territorial

juny 2009

TAULA DE CONTINGUT

1	INTRODUCCIÓ	3
	1.1 Justificació de l'informe	3
	1.2 Objecte de l'informe i equip redactor	3
2	XARXA NATURA 2000	5
3	REPERCUSSIONS AMBIENTALS DELS USOS PERMESOS PER LA REVISIÓ I ADAPTACIÓ DE LES NS DE SANTA EUGÈNIA SOBRE LA XARXA NATURA 2000, ELS HÀBITATS I ESPÈCIES PRIORITÀRIES.	7

1 INTRODUCCIÓ

1.1 Justificació de l'informe

En data de 18 de maig de 2009 l'Ajuntament de Santa Eugènia va remetre a la Direcció General de Biodiversitat la documentació de l'Aprovació Inicial de la Revisió i l'informe de sostenibilitat ambiental, perquè en el termini de 45 dies hàbils emetés l'informe, tal com marca la llei 11/2006.

La Direcció General de Biodiversitat en data a 28 de maig de 2009 va emetre informe referent a la documentació de l'aprovació inicial de les NS de Santa Eugènia.

El present document aporta informació complementària a l'Informe de Sostenibilitat Ambiental de la Revisió i Adaptació al PTM de les NS de Santa Eugènia, per tal de resoldre les deficiències detectades per l'informe de la Direcció General de Biodiversitat.

La Direcció General de Biodiversitat és l'òrgan competent per a determinar si un pla o projecte afecta als espais inclosos a la Xarxa Natura 2000, mentre que l'òrgan competent per avaluar les implicacions pels objectius de conservació és la Comissió Balear de Medi Ambient.

D'acord amb l'article 39 de la Llei per a la Conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO):

"1. La Conselleria de Medi Ambient ha d'informar preceptivament, abans de la seva execució, sobre qualsevol pla o projecte que, sense tenir una relació directa amb la gestió d'un lloc de la xarxa 'Natura 2000' o sense ser necessari per a aquesta gestió, pugui afectar-lo de forma apreciable, ja sigui individualment o en combinació amb altres plans o projectes. Aquest informe té per objecte l'avaluació de les repercussions ambientals del pla o projecte en relació amb els objectius de conservació de l'esmentat lloc.

2. A afectes del que preveu l'apartat anterior, el pla o projecte ha d'anar acompanyat d'un estudi d'avaluació de les repercussions ambientals en relació amb els objectius de conservació i ha d'incloure les corresponents mesures correctores. (...)."

Segons l'informe sobre les NS de Santa Eugènia emès en data 28/05/09 per la Direcció General de Biodiversitat de la Conselleria de Medi Ambient i enviat a l'Ajuntament de Santa Eugènia (enregistrat d'entrada en data de 05.06.09), l'ISA presentat com a part de l'esmentat document "(...) s'observa que no té un apartat determinat en què s'avaluïn les repercussions ambientals sobre els espais protegits Xarxa Natura 2000. Només, al punt 5. Problemes ambientals existents descriu de forma breu l'espai protegit Xarxa Natura existent sense determinar ni avaluar les repercussions que tenen les NS sobre els hàbitats i les espècies d'interès comunitari...El pla o projecte que pugui afectar a un lloc de la Xarxa Natura 2000 ha d'anar acompanyat d'un estudi d'avaluació de repercussions ambientals en relació amb els objectius de conservació i ha d'incloure les corresponents mesures correctores"

1.2 Objecte de l'informe i equip redactor

Atès que no s'ha presentat un estudi d'avaluació completa de les repercussions ambientals de la Revisió i de l'Adaptació al PTM de les NS de Santa Eugènia, l'objectiu d'aquest informe és l'avaluació de les esmentades afeccions ambientals sobre els espais protegits per la Xarxa Natura 2000 en relació amb els objectius de conservació d'aquests espais, d'acord amb la Llei 5/2005 LECO, per tal d'evitar que es causi perjudici a la seva integritat.

L'estudi dels efectes ambientals sobre els espais de la Xarxa Natura 2000 en el municipi de Santa Eugènia inclourà una ampliació i actualització de la informació d'aquests llocs, l'anàlisi dels usos permesos per les NS dins aquestes zones i de la seva compatibilitat amb la conservació dels hàbitats i espècies protegits.

Per tant, els punts a desenvolupar en aquest document són:

- descripció actualitzada de l'espai del municipi de Santa Eugènia inclòs a la Xarxa Natura 2000;
- repercussions ambientals sobre l'esmentat espai de la Xarxa Natura 2000 de la Revisió de les NS de Santa Eugènia;
- repercussions ambientals sobre les espècies i hàbitats de les zones que es veuen afectades per la revisió de les NS de Santa Eugènia, així com de les zones ANEI i AANP.

El present document ha estat elaborat pels següents membres del Gabinet d'Anàlisi Ambiental i Territorial:

- Antoni Pons Esteva, geògraf.
- Jaime Seoane Torres, geògraf.
- Maria Vidal Rigo, biòloga.

2 XARXA NATURA 2000

En aquest apartat es relacionen els espais que formen part de la Xarxa Natura 2000, dels quals s'exposen les seves característiques principals (disposició, superfície, característiques ambientals bàsiques i problemes ambientals detectats).

La Xarxa Natura 2000 és una xarxa ecològica europea d'àrees de conservació de la biodiversitat que deriva de la Directiva 92/43/CEE relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la flora i fauna silvestres. La seva finalitat és assegurar la supervivència a llarg termini de les espècies i els hàbitats més amenaçats d'Europa. És el principal instrument de la UE per a la conservació de la natura.

La Xarxa Natura 2000 està formada per:

- Llocs d'Importància Comunitària (LIC): són llocs que, a la regió o regions biogeogràfiques on es troba, contribueixen de forma apreciable a mantenir o restablir un tipus d'hàbitat natural. Aquests LICs, passaran a ser designats Zones d'Especial Conservació (ZEC) pels estats membres i s'hi aplicaran mesures de conservació.
- Zones d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA). Són zones que cadascun dels estats membres de la Unió Europea designa dins del seu territori, amb la finalitat de protegir els hàbitats dels ocells que a nivell europeu tenen problemes de conservació. La normativa que regula aquest tipus d'espais es troba en la Directiva 79/409/CEE, relativa a la conservació dels ocells silvestres.

LIC, Xorrigo (ES5310102)

Aquest LIC està situat al sud del municipi i es localitza entre els municipis de Palma i el de Santa Eugènia i ocupa una superfície total de 879,2 hectàrees. Dintre del municipi de Santa Eugènia només hi ha el 27,7 % (243,5 hectàrees) de la superfície del LIC.

La zona LIC que es troba dintre dels límits administratius de Santa Eugènia està dominada per la vegetació natural d'ullastrar (*Boscus termomediterranis d'Olea i Ceratonia*).

Les principals característiques d'aquest espai són:

Superfície	886,06 hectàrees
Latitud	39° 35' 33''
Longitud	2° 49' 35''
Característiques	Es tracta d'una zona de barrancs excavats a l'esglaó que forma la transició entre el Pla de Mallorca i la Conca de Palma. La zona està conformada per barrancs i petites elevacions cobertes la major part per garrigues (70%) i pinars (20%), que contrasten amb els camps conreats del Pla i la Conca de Palma.
Qualitat	La qualitat i importància d'aquesta zona se basa en la presència d'hàbitats de l'annex I de la Directiva 92/43/CEE
Vulnerabilitat	La principal amenaça és l'ús recreatiu no regulat, al qual s'ha d'afegir l'activitat cinegètica i els incendis

Hàbitats	Bosc d'Olea Ceratonia. Valor excel·lent	
Fauna	Aus	<i>Milvus milvus</i> . Valor bo
		<i>Hieraaetus pennatus</i> .
		<i>Falco peregrinus</i> .
		<i>Caprimulgus europaeus</i>
		<i>Galerida theklae</i>
		<i>Sylvia sarda</i>
	Mamífers	<i>Miniopterus schreibersi</i>
		<i>Myotis capaccinii</i>
		<i>Myotis myotis</i>
	Invertebrats	<i>Cerambyx cerdo</i> . Valor bo
	Amfibis i rèptils	<i>Testudo hermanni</i> . Valor significatiu

TAULA I. Trets definitoris de LIC Xorrigo

Font: Elaboració pròpia a partir del web del Ministeri de Medi Ambient, Xarxa Natura 2000 a Espanya

L'hàbitat enunciat Bosc d'Olea Ceratonia no és considerat de valor prioritari. Les espècies d'aus del llistat estan incloses a l'Annex I de la Directiva 79/409/CEE d'aus. Els mamífers, els invertebrats, i els amfibis i rèptils, figuren a l'Annex II de la Directiva 92/43/CEE d'hàbitats. No hi ha cap espècie de flora que aparegui a l'Annex II de la Directiva 92/43/CEE. Les espècies de plantes més importants a la zona són:

Cyclamen balearicum, *Helichrysum ambigua*, *Hippocrepis balearica*, *Micromeria microphylla*, *Micromeria filiformis*, *Ranunculus barceloi*, *Rubia angustifolia*.

3 REPERCUSSIONS AMBIENTALS DELS USOS PERMESOS PER LA REVISIÓ I ADAPTACIÓ DE LES NS DE SANTA EUGÈNIA SOBRE LA XARXA NATURA 2000, ELS HÀBITATS I ESPÈCIES PRIORITÀRIES.

En aquest punt s'analitzen específicament les repercussions a nivell ambiental de la revisió de les NS de Santa Eugènia sobre els espais de la Xarxa Natura 2000 del municipi de Santa Eugènia, els hàbitats i espècies prioritàries i el sòl qualificat com ANEI o AANP.

A la taula II es presenten les qualificacions i els nivells de protecció de les terres que queden incloses als espais protegits per la Xarxa Natura 2000.

	QUALIFICACIÓ	PROTECCIÓ
LIC, Xorrigo	- ANEI	- Sòl Rústic Protegit
	- AANP (ullastrar)	- Sòl Rústic Protegit
	- AANP (barranc)	- Sòl Rústic Protegit

TAULA II. Usos permesos per la Revisió i Adaptació de les NS de Santa Eugènia als Espais inclosos a la xarxa Natura 2000

Una vegada s'han revisat els plànols de sòl rústic, es pot afirmar que la Revisió de les NS de Santa Eugènia no entra en contradicció amb la protecció de les zones protegides dins la Xarxa Natura 2000, degut a que la totalitat d'aquestes terres estan també protegides a nivell municipal com ANEI i AANP d'ullastrar o barranc. L'espai del LIC de Xorrigo està inclòs a l'Àrea Natural d'Especial Interès Barranc de Son Gual i Xorrigo, i amb l'adaptació de les NS de Santa Eugènia al PTM, la major part (quasi la totalitat) de la superfície del LIC queda qualificada com a Àrea d'Alt Nivell de Protecció d'Ullastrar.

Per tant es pot concloure que les actuacions previstes en aquesta revisió i adaptació de les NS no tenen cap efecte directe sobre la Xarxa Natura 2000, i que l'únic que es fa és incorporar al planejament de Santa Eugènia les categories de sòl rústic del PTM.

Per una altra banda, a la taula III es desglossen les possibles repercussions ambientals dels diferents usos permesos segons la Revisió de les NS de Santa Eugènia i Adaptació al PTM en els espais qualificats com ANEI i AANP.

Aquestes taules són una breu guia indicativa dels possibles afectes negatius que es poden produir. En qualsevol cas, tots els projectes que es duguin a terme en espais qualificats com ANEI i AANP i que quedi dins el LIC hauran de tenir una prèvia i completa avaluació de repercussions.

Usos	ANEI	AANP
Sector primari		
Activitats extensives	A No implica cap repercussió ambiental negativa	A No implica cap repercussió ambiental negativa
Activitats intensives	C S'haurà de garantir la recollida i depuració dels residus generats per les activitats ramaderes intensives, el manteniment de la massa arbòria existent, incloent la renovació d'exemplars morts per, almenys, el mateix nombre d'exemplars joves de la mateixa espècie i el d'aquells conreus que tinguin per objecte el manteniment de poblacions naturals d'animals. No podran ubicar-ne hivernacles. Es poden produir efectes negatius per l'ús d'aigua als regadius, però en el cas del LIC de Xorrigo no hi ha cap zona amb ús agrícola de regadiu. Els impactes tan sols serien presents si es disposessin noves zones de conreus, la qual cosa és quasi impossible degut a la naturalesa del terreny.	Ph Activitats prohibides, excepte, mitjançant l'obtenció de la declaració d'interès general, les situades en àrees declarades com espais naturals protegits per la Llei 4/1989, de 27 de març, de conservació dels espais naturals i de la flora i fauna silvestres, no incloses en la Llei 1/1991 d'espais Naturals. No implica cap repercussió ambiental negativa, a més, a les zones classificades com a AANP dins LIC no hi ha activitats agrícoles intensives.
Activitats complementàries	C Condicionades les activitats següents: Serveis turístics en el medi rural, segons la seva normativa específica (hotel rural i agroturisme) i sense instal·lacions esportives a l'aire lliure, ni edificacions complementàries, venda directa dels productes de la seva explotació i activitat artesanal realitzada en la seva explotació, segons regulació de la legislació agrària, granja cinegètica, alberg, refugi, casa de colònies i altres instal·lacions destinades a l'allotjament de grups i, en general, les ofertes complementàries compatibles amb la conservació de l'espai natural i protecció del sòl rústic sempre que l'activitat pretesa sigui complementària d'una explotació agrària i que el seu volum edificat i de construcció d'instal·lacions quedi integrat a l'interior d'una construcció existent amb anterioritat a l'entrada en vigor del Pla Territorial de Mallorca.	Ph Prohibides, excepte, mitjançant l'obtenció de la declaració d'interès general, les que no es trobin en: zones humides, cims, barrancs, penya-segats, penyals més significatius i els terrenys qualificats com a element paisatgístic singular, excepte si es tracta refugis de muntanya dins d'una xarxa pública i en edificis existents, sempre que no hagin estat edificats en contra del planejament urbanístic vigent en el moment de ser construïts. S'hi inclou també l'ús d'aparcament vinculat a l'esmentada activitat. Quan el desenvolupament d'aquesta activitat requereixi l'ús d'edificacions, només es permetrà la utilització de les existents, sempre que no hagin estat edificades en contra del planejament urbanístic vigent en el moment de la seva construcció. Sempre i quan el manteniment de les edificacions de les activitats complementàries es dugui a terme seguint els procediments adequats no hi haurà cap efecte negatiu

	Sempre i quan el manteniment de les edificacions de les activitats complementàries es dugui a terme seguint els procediments adequats no hi haurà cap efecte negatiu	
Sector secundari		
Indústria transformació agrària	Ph Prohibides, excepte, mitjançant l'obtenció de la declaració d'interès general, les que s'ubiquin en edificis existents que no hagin estat edificats en contra del planejament urbanístic vigent en el moment de ser construïts i que siguin activitats de tractament de productes de la mateixa explotació, la qual pot ser discontinua però sempre en parcel·les ubicades a sòl rústic protegit. Els edificis existents seran ampliables fins un màxim d'un 20 % de la seva superfície degut a necessitats funcionals pròpies de l'activitat. Possibles efectes negatius en cas de que hi hagués indústria d'aquest tipus: compactació del sòl i obertura de noves vies en construcció i contaminació (especialment de purins i lixiviats) en fase de funcionament. No es produirà cap efecte ambiental de moment ja que no existeixen activitats d'aquests tipus a les zones declarades LIC. Això no obstant s'ha de recordar que mitjançant declaració d'interès general se n'hi podrien ubicar, aleshores el projecte hauria d'anar acompanyat de la corresponent avaluació de repercussions ambientals.	Ph Prohibides, excepte, mitjançant l'obtenció de la declaració d'interès general, les que s'ubiquin en edificis existents que no hagin estat edificats en contra del planejament urbanístic vigent en el moment de ser construïts i que siguin activitats de tractament de productes de la mateixa explotació. No es produirà cap efecte ambiental, ja que no existeixen activitats d'aquests tipus a les zones declarades LIC. Això no obstant s'ha de recordar que mitjançant declaració d'interès general se n'hi podrien ubicar, aleshores el projecte hauria d'anar acompanyat de la corresponent avaluació de repercussions ambientals.
Indústria general	Ph	Ph
Equipaments		
Sense construcció	C Serà necessari l'informe previ de l'administració competent en matèria de medi ambient. No està previst cap equipament a les zones LIC, la qual cosa implica la no existència d'efectes negatius degut a l'existència o projecte d'equipaments.	Ph
Resta	Ph	Ph

equipaments		
Altres		
Activitats extractives	Ph Prohibides, excepte en pedreres ja existents a l'entrada en vigor de la Llei 1/1991 d'espais naturals que estiguin autoritzades o s'autoritzin segons el PDS de pedreres. No es produirà cap efecte negatiu, ja que a les zones LIC no hi ha cap pedrera.	Ph
Infraestructures	C Condicionades a la declaració d'interès general, al fet que es justifiqui la necessitat que s'ubiquin en aquestes àrees i es compleixin les condicions següents: 1. Ser del tipus (art 67 ús 8.1), petites infraestructures. 2. Ser del tipus (art 67 ús 8.2), vies de transport, que estiguin recollides en el Pla Director Sectorial de Carreteres i noves línies fèrries recollides en el Pla Director Sectorial de Transports. En el cas d'obertura de nous camins només s'autoritzaran quan siguin d'ús i domini públics. 3. Ser del tipus (art 67 ús 8.3), conduccions i esteses. 4. Ser del tipus (art 67 ús 8.5), grans instal·lacions tècniques de serveis de caràcter no lineal, sempre que siguin grans superfícies d'estacionament de vehicles a l'aire lliure de titularitat pública, infraestructures hidràuliques, energètiques i de tractament de residus. No es preveu cap efecte negatiu, ja que no està previst cap equipament a les zones declarades LIC de Santa Eugènia. Això no obstant s'ha de recordar que mitjançant declaració d'interès general se n'hi podrien ubicar, aleshores el projecte hauria d'anar acompanyat de la corresponent avaluació de repercussions ambientals.	Ph Prohibides, excepte les següents: 1. Les petites infraestructures (art 67 ús 8.1,) destinades a tractament de residus, sempre que es justifiqui la impossibilitat d'ubicar-les en sols de menor protecció i s'obtingui la declaració d'interès general.. 2. Les vies de transport, definides en l'apartat (art 67 ús 8.2) de l'annex d'aquestes normes, recollides en el Pla Director Sectorial de Carreteres. 3. Les conduccions, les esteses i les instal·lacions de telecomunicacions definides en l'art 67 ús 8.3, sempre que es justifiqui la necessitat que passin o s'ubiquin en aquestes àrees i que obtinguin la declaració d'interès general. 4. Les grans instal·lacions tècniques (art 67 ús 8.5) destinades a tractament de residus, sempre que es justifiqui la impossibilitat d'ubicar-les en sols de menor protecció i s'obtingui la declaració d'interès general. No es preveu cap efecte negatiu, ja que no està previst cap equipament a les zones declarades LIC de Santa Eugènia. Això no obstant s'ha de recordar que mitjançant declaració d'interès general se n'hi podrien ubicar, aleshores el projecte hauria d'anar acompanyat de la corresponent avaluació de repercussions ambientals.
Habitatge unifamiliar aïllat	Ph	Ph
Protecció i	C	C

Educació Ambiental	La preservació i les activitats científiques no impliquen cap repercussió ambiental negativa. L'educació ambiental i l'excursionisme podrien afectar de forma negativa en cas que s'obrin noves vies sense control que també requeririen del corresponent informe. La construcció o adequació de centres d'interpretació o conservació podrien provocar moviments de terra, pas de maquinària (compactació del sòl) i obertura de camins per a la construcció, a més de la pressió sobre els recursos naturals per l'increment de visitants a la zona.	Condicionada a l'obtenció de la declaració d'interès general. Només es permetrà en edificacions existents i sempre que no hagin estat edificades en contra del planejament urbanístic vigent en el moment de la seva construcció. La preservació i les activitats científiques no impliquen cap repercussió ambiental negativa. L'educació ambiental i l'excursionisme podrien afectar de forma negativa en cas que s'obrin noves vies sense control que també requeririen del corresponent informe. L'adequació de centres d'interpretació o conservació podrien provocar més pressió sobre els recursos naturals per l'increment de visitants a la zona.
--------------------	--	---

TAULA III. Possibles repercussions ambientals dels diferents usos permesos segons la revisió de les NS de Santa Eugènia i Adaptació al PTM en espais qualificats com ANEI i AANP

Clau:

A: Ús acceptat

C: Ús condicionat

Ph: Ús prohibit

Finalment, cal esmentar les espècies de flora i fauna significatives que es veuran afectades directament per la present Revisió de les NS de Santa Eugènia.

Com una referència de la riquesa biològica de la zona, s'han considerat aquelles espècies incloses a l'actualitat al Bioatles de les Illes Balears. És evident que amb la informació disponible no es pot determinar el nombre total d'espècies que es poden trobar en aquestes zones, però permet fer-se una idea de quines són les zones, d'entre aquelles a les que es produeix alguna modificació referent a les NS, a les quals l'afecció sobre la diversitat florística i faunística es major.

Les zones on es produeix creixement de sòl urbà o urbanitzable no estan dins l'extensió de cap hàbitat ni espècie prioritària.

Segons les dades de la cartografia disponible del Bioatles a Santa Eugènia hi són presents espècies com l'om (*Ulmus minor*) i la Tortuga Mediterrània (*Testudo Hermanni*). La distribució d'aquestes espècies a la cartografia del Bioatles és molt genèrica i no implica la seva localització concreta en zones proposades per a creixement urbà o urbanitzable per les NS.

Pel que a la flora, no s'han detectat poblacions d'espècies amb interès conservacionista a les zones afectades per la revisió de les NS.

No hi ha cap hàbitat natural d'interès que es vegi afectat directament per zones de creixement o altres actuacions previstes, que puguin afectar-los de manera significativa, però dins el terme municipal es troba el següent hàbitat inclòs a l'atles d'hàbitats del Ministeri de medi ambient:

- *Cneoro tricocci-ceratonietum siliquae* (Boscós d'Olea i Ceratonia)

S'ha de tenir en compte que la major part d'aquest hàbitat queda protegit per alguna de les categories previstes en aquesta adaptació (ANEI, AANP, Sòl Rústic Comú Forestal).

No s'inclouen mesures, perquè com ja s'ha comentat al llarg del document les activitats i usos permesos són les que ja preveu el pla territorial de Mallorca en els seus annexos, i les qualificacions que afecten els espais de la xarxa natura 2000 són les que presenten un major grau de protecció al municipi. A més, s'ha de pensar que estam en fase de planificació, i l'únic que es podria fer és prohibir o posar més condicions als usos i activitats esmentats, que en qualsevol cas els projectes per a l'execució de les instal·lacions en aquestes àrees hauran de portar el seu específic informe d'avaluació repercussions ambientals que podrà fer una anàlisi més detallada i acurada, en cada cas.

Per l'equip redactor:

Antoni Pons Esteva,
geògraf, núm. col·legiat 280

Jaime Seoane Torres,
geògraf